

Promítaná díla / Screened videos:

Michal Pěchouček: *Obvyklé rukojmí* /
The Usual Hostages, 2001, 13'28"

Brian Springer: *SPIN*, 1995, 57'30"

Adéla Babanová: *Návrat do Adriaportu* / *Return to Adriaport*, 2013, 14'23" (pouze na projekci v galerii / only at the gallery screening)

Adéla Babanová: *Odkud spadla letuška?* / *Where Did the Stewardess Fall From?*, 2014, 12' (pouze na online výstavě / only as part of an online exhibition)

Projekce / Screening:
30. 7. 2025, 19:00
(etc. galerie, Sarajevská 16, Praha 2)

Online výstava / Online exhibition:
31. 7. – 6. 8. 2025

Kurátorka / Curator:
Nela Klajbanová

Grafika / Graphic design:
Nela Klímová

Překlad a časování titulků /
Translation and subtitle timing:
Markéta Effenbergerová

Produkce / Production:
Sára Märč, Tereza Vinklárková

Na vizuálu je použit záběr z videa *Obvyklé rukojmí* od Michala Pěchoučka. / The image used in the cover graphic is a still from *The Usual Hostages* by Michal Pěchouček.

Projekt je uskutečněn za podpory Hlavního města Prahy, Prahy 2 a Ministerstva kultury České republiky. / The project is supported by the City of Prague, Prague 2 District, and the Ministry of Culture of the Czech Republic.

Online 31. 7. – 6. 8. 2025

Projekce / Screening
30. 7. 2025, 19:00

Věřte
neverte
Beyond
Belief

Kurátor*ka / Curated by:
Nela Klajbanová

etc. galerie
Sarajevská 16, Praha 2

Michal Pěchouček:
Obvyklé rukojmí
Brian Springer: *Spin*
Adéla Babanová:
Návrat do Adriaportu,
Odkud spadla letuška?

etc.

Věřte nevěřte

„*Tento příběh se skutečně stal. Anebo ne?*“Ptá se dramaticky Jonathan Frakes¹ v televizním seriálu *Věřte nevěřte*, který na přelomu milénia zaměstnával fantazii diváků a divaček. Televizní formát kombinoval záhady, morální alegorie i městské legendy a po zhlédnutí jednotlivých epizod nabízel publiku možnost hádat, co je pravda a co smyšlenka.

„*Díváte se na naše příběhy jen jedním způsobem? Ale váš úhel pohledu se může změnit. Jste z toho zmatení? Bez obav. Budete v obraze.*“

Kurátorské pásmo uvedené v etc. galerii si od tohoto pořadu nepůjčuje pouze název, ale i jeho základní gesto – nabízí sérii obrazů a vyprávění, které se podobají skutečnosti, a přesto ji nějak podvracejí, přetvářejí a přepisují. Ne proto, aby nás oklamala, ale aby ukázala, jak snadno se necháváme oklamat.

Věřte nevěřte není pásmem o nepravdě, ale o mechanismech důvěry. O tom, co činí obraz věrohodným. O tom, jak se fikce může tvářit jako realita – a realita jako zinscenovaný konstrukt. Tři promítaná díla se pohybují na pomezí formálních jazyků a žánrů – mezi dokumentem a fikcí, mezi historickým materiálem a jeho přepisem, mezi režijní manipulací a performativní nejistotou. Pracují s ironií, absurditou, nadsázkou a s posuny významu jako metodou. Dívky na autobusové zastávce, které si nuceně oblékají zdravotnické uniformy; televizní tváře, které mimo záběr ztrácejí masku; ostrov, který byl možná jen snem normalizačních technokratů.

Ve světě neustálého proudu obrazů není důležité jen to, co vidíme, ale jak jsme k vidění vedeni. Prezentovaná díla narušují žánrové konvence a podvracejí divácká očekávání, čímž zpochybňují hranice mezi realitou a jejím obrazem. Humor i znejištění zde fungují jako nástroje destabilizace důvěry ve „skutečné“ události – a zároveň jako výzva k přehodnocení důvěry v prostředí mediovaných obrazů.

„*Dokážete odlišit pravdu od smyšlenky? Vyzkoušejte si to. Podívejte se na následující příběhy – a věřte nevěřte.*“

Michal Pěchouček: *Obvyklé rukojmí*, 2001, 13’28“

Obvyklé rukojmí je němé „mikrodrama“ v prostoru mezi dokumentem a fikcí. Během jednoho roku se několik dívek na jedné opuštěné autobusové zastávce nuceně obléká do zdravotnických uniforem označených jejich jménem. Dílo funguje jako metafora vynucené adaptace, genderových rolí a institucionalizace. Obsahuje silný performativní prvek – dívky jsou zjevně instruovány, jak se mají chovat, přičemž jejich nejistota je součástí výrazu.

Autor pracuje s režijní manipulací jako tvůrčím gestem a její odhalení je integrální součástí díla.

Brian Springer: *SPIN*, 1995, 57’30“

Pirátské satelitní přenosy, které odhalují přezíravý postoj amerických mediálních osobností vůči jejich divákům a divačkám, se ve filmu *Spin* uzavírají do znepokojivého celku. Neodvysílané záběry získané ze satelitních sítí postupně rozplétají pečlivě utkanou strukturu televizního vysílání – systému, který potlačuje veřejnou debatu a záměrně vylučuje každého, kdo nepatří do uzavřeného okruhu novinářů, politiků, mediálních poradců a televizních kazatelů, kteří spoluvytvářejí mediální realitu. *Spin* pokrývá nepokoje v Los Angeles a mediální spektakl v podobě televizní talk show, jíž se staly prezidentské volby v USA v roce 1992.

Adéla Babanová: *Návrat do Adriaportu*, 2013, 14’23“

Námět filmu se opírá o skutečný stavební projekt podzemního železničního tunelu z Českých Budějovic na Jadran, jehož studie vznikla v Československu koncem 70. let minulého století. Ve filmu se však tento nerealizovaný projekt stává skutečností. Materiál z ražby tunelu je použit na vytvoření umělého ostrova v Jaderském moři s názvem Adriaport. Ostrov Adriaport je suverénním československým územím a v létě roku 1980 se tam rozjedou první vlaky s českými turisty. Sen o svobodě a štěstí v době temné normalizace však nemá dlouhého trvání.

Adéla Babanová: *Odkud spadla letuška?*, 2014, 12’

Fiktivní rozhovor s letuškou Vesnou Vulović, která v roce 1972 přežila jako jediná z posádky pád letadla u České Kamenice, se odehrává v nemocničním pokoji za přítomnosti lékaře (poslední filmová role Vladimíra Brabce) a vyšetřovatele. Rozhovor Vesny s oběma muži se stává jakýmsi procvičováním její ztracené paměti. Výsledkem je však nenápadná manipulace člověka bez paměti, který se jednou provždy musí spolehnout na informace od cizích lidí.

Beyond Belief

“*This story really happened. Or did it?*” asks Jonathan Frakes² dramatically in the TV series *Beyond Belief: Fact or Fiction*, a show that captured the imagination of viewers around the turn of the millennium. The format combined mysteries, moral allegories, and urban legends, and after each segment, invited audiences to guess – what was true and what was pure invention.

“*You only see our stories one way? But your point of view can change. Are you confused? Don’t worry. You’ll be in the picture.*”

The screening program presented at etc. gallery borrows not only the show’s title, but also its central gesture – offering a sequence of images and narratives that resemble reality, and yet subvert, reshape, or rewrite it. Not to deceive us, but to reveal how easily we allow ourselves to be deceived.

Beyond Belief is not a program about falsehood, but about the mechanics of trust. About what makes an image believable. About how fiction can look like reality – and reality like a staged construct. The three works in the screening selection move between formal languages and genres – between documentary and fiction, archival material and its rewriting, directorial manipulation and performative uncertainty. They work with irony, absurdity, exaggeration, and shifting meaning as method. Girls at a bus stop, forced to wear medical uniforms; television personalities shedding their masks off-camera; an island that may have existed only in the dreams of socialist technocrats.

In a world flooded with images, what matters is not only what we see, but how we are led to see it. The presented works disrupt genre conventions and subvert viewer expectations, blurring the boundaries between reality and its representation. Here, both humor and disorientation serve as tools for destabilizing trust in what is perceived as “real” – and as an invitation to reconsider the very concept of trust in a media-saturated world.

“*Can you tell the truth from fiction? Try it. Watch the following stories – and believe it or not.*”

Michal Pěchouček: *The Usual Hostages*, 2001, 13’28“

The Usual Hostages is a silent “microdrama” situated between documentary and fiction. Over the course of a year, several girls are repeatedly forced to dress in medical uniforms bearing their names at a deserted bus stop. The work functions as a metaphor for forced adaptation, gender roles, and institutionalization. It contains a strong performative element — the girls

are clearly instructed on how to behave, with their uncertainty becoming part of the expression. The artist uses directorial manipulation as a creative gesture, and its exposure is an integral part of the piece.

Brian Springer: *Spin*, 1995, 57’30“

Pirated satellite feeds revealing U.S. media personalities’ contempt for their viewers come full circle in *Spin*. TV outtakes, appropriated from network satellite feeds, unravel the tightly spun fabric of television—a system that silences public debate and enforces the exclusion of anyone outside the pack of journalists, politicians, spin doctors, and televangelists who manufacture the news. *Spin* moves through the L.A. riots and the floating TV talk show that was the 1992 U.S. presidential election.

Adéla Babanová: *Return to Adriaport*, 2013, 14’23“

In 1975, Czech professor of economics Karel Žlábek, in cooperation with engineers in Prague, designed and calculated the shortest connecting link between Czechoslovakia and the Adriatic Sea via an underground tunnel. The soil excavated during the construction of the tunnel under Czechoslovakia, Austria, and Slovenia (then Yugoslavia) was to be used to build an artificial island in the Adriatic Sea. The island, named Adriaport, was intended to become part of landlocked Czechoslovakia. Professor Žlábek worked on the project throughout his life and brought it to absolute perfection. Despite this, the project remained a utopian vision buried in the archives of the Ministry of the Interior. *Return to Adriaport* speaks to the enduring desire of inlanders for the sea—a dream of freedom and happiness amid the gloomy reality of socialism.

Adéla Babanová: *Where Did the Stewardess Fall From?*, 2014, 12’

The video is an imaginary interview with Vesna Vulović, a flight attendant who was the sole survivor of a 1972 airliner crash near Česká Kamenice. The conversation between the nearly fully recovered Vesna and a doctor and investigator turns into an exercise in reconstructing her lost memory. Both interpretations of the plane crash presented in the film are based on publicly available records. However, the interview results in the subtle manipulation of a person without memory, who has no choice but to rely on information from others.

^[1] Pořad byl vysílán od roku 1997. První dvě série uvedené v tomto roce moderoval James Brolin. Od třetí série, uvedené v roce 1998, moderoval pořad Jonathan Frakes.

^[2] The show first aired in 1997. The first two seasons, broadcast that year, were hosted by James Brolin. From the third season, which premiered in 1998, the host was Jonathan Frakes.